

20.

Aalsmeer
13 dec. 1943

MARTIN MARAUDER **'HELLS FURY' B-26B-15-M**

Berging mei 2007

Opgestegen : 13 december 1943 om 14.10 uur
Neergestort : 13 december 1943 om 15.08 uur
Vliegtuig : Martin B-26B-15-MA 'Marauder'
Type : USA tweemotorige middelzware bommenwerper
Registratie : Constructienr. 41-31625
Code : YA-R
Gebouwd door : The Glen L. Martin Co. – Baltimore
Luchtvaartafdeling : Amerikaanse 9e luchtmacht
386ste Bombgroep (M), 355ste Bomb squadron (M) (The Crusaders)
Basis : Southwold/Easton Lodges – Essex - Engeland

Neergestort : Aalsmeer, Hornweg (N/H) destijds nr. 187 op het land nabij de boerderij van W. Blom.
Oorzaak : Neergehaald door Duits Luchtafweer.

Bewapening : 12 stuks Colt-Browning 0.50 inch kaliber machinegeweren
Motoren : 2 stuks Pratt & Whitney R-2800-43, een radial/stermotor (18 cilindres-dubbele rij van 2 x 9) met elk een vermogen van 2000 pk
Bemanning : 7 bemanningsleden

Piloot : Capt. Raymond Pape Sanford, serialnr. 0-724983
Co-piloot : F/O Raymond Clifford Roberts, serialnr. T-120450
Bommenrichter/Navigateur : 1st/Lt. Charles Andrew Jackson, serialnr. 0-732848
Telegrafist-Boordschutter : T/Sgt. Sloan B. Peterson serialnr. 35502986
Boordwerktuigkundige : S/Sgt. William E. Turner serialnr. 14050399
Zijluikschutter : S/Sgt. Robert M. Becker serialnr. 36320326
Staartschutter : S/Sgt. Herbert M. King serialnr. 20383268

De piloot Capt. R.P. Sanford overleefde het drama maar hij was gewond. Hij kon zich nog redden met behulp van de parachute nadat het vliegtuig ontplofte en hij kwam aan de grond in de hoek Zwarte Weg/Hornweg in Aalsmeer.

Vier bemanningsleden werden in het wrakdeel aangetroffen, twee lichamen werden langs de Legmeerdijk gevonden.

Piloot Sanford werd krijgsgevangen gemaakt en overgebracht naar krijgsgevangenkamp Stalag Luft 1, Barth in Duitsland. Hij verbleef hier de resterende tijd van de oorlog en keerde daarna terug naar de USA.

Co-piloot Roberts ligt begraven op Margraten/Ned. in vak M, rij 12, grafnr. 9

Bommenrichter/Navigator Jackson ligt begraven op Neuville/België in vak A, rij 12, grafnr. 18. De overige bemanningsleden liggen begraven op Arlington National Cemetery, USA, Sectie 12 graf nr. 60, 61 en 62.

De Amerikaanse Achtste en Negende Luchtmacht, gestationeerd in Engeland, stuurden het grootste aantal bommenwerpers uit op één dag tot dan toe. In totaal 1462 vliegtuigen gingen naar verschillende doelen: o.a. Kiel, Bremen en Hamburg in Duitsland en vliegveld Schiphol in Nederland.

219 bommenwerpers, allen B-26 Marauders, hadden een bombardements missie naar het vliegveld Schiphol. Dat had de Duitse Luftwaffe als actieve gevechtsbasis in gebruik en moest worden uitgeschakeld. Elk toestel had 4 stuks bommen van 1000 Lbs GP aan boord. Schiphol werd door de Duitsers zeer zwaar verdedigd. Ruim 120 stuks luchtafweergeschut ofwel FLAK stond rond en in het gebied van Schiphol opgesteld.

Capt. Sanford vloog in zijn 'Hells Fury' in de derde en laatste aanvalsgolf in de Lead Box in de nr. 4 positie. Op ongeveer 7 km. van het doel richtte de Duitse FLAK zich volledig op deze laatste groep.

Veel B-26 Marauders liepen schade op tijdens het meest kritieke en belangrijke moment van de aanval, de zgn. bombrun (de minuten voordat de bommen zouden worden gedropt) echter de 'Hells Fury' werd getroffen door een FLAK-treffer in de linkervleugel waardoor deze afbrak. Het toestel draaide hierdoor op z'n rug en explodeerde kort daarna. De B-26 viel in stukken tegen de grond, het grotere rompgedeelte kwam terecht op het land van boer Blom.

Historisch onderzoek op crashlocatie van B-26 Marauder 'Hells Fury'

De locatie was voorheen bekend als het land van boer Blom, Hornweg 165 in Aalsmeer. Thans is het de nieuwe woningbouwlocatie 'Nieuw Oosteinde' in Aalsmeer.

Tijdens werkzaamheden, rond 15 mei 2007, werd op de woningbouwlocatie munitie aangetroffen. Diverse instanties en de gemeente namen hierop passende maatregelen en sloten het terrein af. Een onderzoek werd gestart. De munitie is van het kaliber 0.50 mm, Amerikaanse herkomst.

CRASH '40-'45 werd benaderd om aanvullende informatie te verstrekken. Het was voor de stichting duidelijk, dat het hier ging om bekende gebeurtenis die plaats vond op 13 december 1943. Een eerste kennismaking met de gevonden vliegtuigwrakdelen en identificatie hiervan bevestigden dat deze afkomstig zijn van een Amerikaanse B-26 Marauder, een tweemotorige bommenwerper. CRASH deed in de jaren '80 al onderzoek naar deze dramatische vliegtuigcrash.

De vondst van een gedeelte van een machinegeweer met daarop het wapennummer gaf 100% bevestiging, dat het hier de Marauder B-26 'Hells Fury', constructienummer 41-31625, betrof.

Op 31 mei 2007 werd op de locatie een vooronderzoek ingesteld waarvoor de gemeente opdracht gaf aan het bedrijf REASeuro uit Riel. Naast diverse betrokken instanties waren de heer H. Rebel (voorzitter) en de heer J. Springintveld (secretaris) van de Stichting CRASH '40- '45 aanwezig, om ter plekke de aangetroffen vliegtuigwrakdelen zomogelijk, onmiddellijk te identificeren. De heer Rebel was op 13 december 1943 getuige van het drama in de lucht van de B-26 en was op de plaats van de crash die snel door Duitse wachtposten werd afgezet.

Voor de werkzaamheden begonnen, onderzocht CRASH de aanwezige bergen grond, afkomstig van de eerdere graafwerkzaamheden op de locatie. Hierin werden veelal kleine vliegtuigdelen gevonden maar ook veel munitie.

Uit de stukken van het vliegtuigwrak blijkt onder meer de hevige brand die nog op de grond heeft gewoed nadat de B-26 was neergestort. Hierdoor is het haast onmogelijk om de delen goed of nader te kunnen identificeren. Ook heeft de tand des tijds, corrosie en roestwerking op de gevonden onderdelen een vernietigend effect gehad. De delen werden op geringe diepte gevonden omdat het hier slechts om een nader oriënterend onderzoek gaat o.l.v. REASeuro. Diverse kleinere plekken werden uitgegraven.

In een later stadium zijn de gevonden wrakdeeltjes door CRASH nader onderzocht. Helaas bleek veel onherkenbaar materiaal aanwezig. Wel kon worden vastgesteld dat er stukken van een velg van één of meerdere wielen van het onderstel zijn aangetroffen, kleinere delen van de cockpit, beplating, spantdelen en delen van radioapparatuur. Uit de getuigenverklaring van de heer Rebel is bekend dat een

groot deel van de romp van de B-26 op de crashplaats lag. De vondsten bevestigden dit. Het afgebroken vleugeldeel met motor en de tweede motor werd elders aangetroffen.

De Duitse bezetter had eigen vliegtuigbergingseenheden die de wrakken van vliegtuigen volledig opruimden. D.w.z. dat de delen die boven de grond werden aangetroffen werden afgevoerd. De eventuele lichamen van omgekomen bemanning werden geborgen en indien mogelijk geïdentificeerd en begraven.

Grotere en zwaardere vliegtuigdelen, die dieper in de aardbodem zaten liet men zitten. In dit geval van de B-26 is het dieper in de grond dringen van de mogelijk nog in het bommenruim van de vliegtuigromp aanwezige bommen bij de crash op de grond, in en om de crashlocatie zeer wel mogelijk. Daarbij zullen wellicht grotere en zwaardere vliegtuigdelen van de romp worden aangetroffen. De metingen van REASeuro hebben dat al aangegeven.

Historisch onderzoek naar de bommenlading

De gemeente Aalsmeer heeft als prioriteit aangemerkt het vinden van de bommen die de B-26 Hells Fury aan boord had. Het veilig verklaren en schoon opleveren van de bouwgrond is het doel. Een zoektocht naar waar de bommen zich eventueel zouden kunnen bevinden is absolute noodzaak. Daar zijn alle betrokken instanties het over eens.

CRASH heeft in de weken na haar eerste betrokkenheid diverse bronnen in binnen- en buitenland benaderd om meer inzicht te krijgen in 'het lot' van de bommen. Daarbij is het eigen archief geraadpleegd en enkele medewerkers hebben het verhaal van de B-26 Marauder al in 1981 uitgebreid onderzocht. De Amerikaanse contactpersoon werd tevens ingeschakeld.

Bommenlading

De B-26 had 4 stuks bommen aan boord van 1000 Lbs General Purpose voorzien van een ontsteking met een korte vertraging na de inslag. De bommen moesten door betonnen bunkers en start- en landingsbanen slaan en daarna ontploffen, zodat een maximale schade ontstond. Ook hoopte de Amerikaanse Luchtmacht dat de bommen op andere delen van het vliegveld ook ondergronds schade zou aanrichten, o.a. aan het drainagesysteem van het vliegveld.

Explosie

Nadat de B-26 Marauder door het Duitse luchtafweer werd geraakt in de linkervleugel brak deze af. Kort daarna explodeerde de B-26. Volgens één bron zou de bommenlading geëxplodeerd zijn. Onzeker is dan of er één of meerdere bommen zijn ontploft. Het linkervleugeldeel, met rompdeel en motor kwam terecht op het land van boer W. Engel, toen wonend op Legmeerdijk 26 (nu nr. 212) in de Noorder Legmeerpolder tussen de Legmeerdijk en de Noorddammerweg in Amstelveen (toen gemeente Nieuwer-Amstel). Terwijl de rest van het vliegtuig in delen naar de grond stortte, kwam de rechtermotor terecht op het pad van de boerderij Van der Zwaan aan de Hornweg in Aalsmeer. Het overgrote deel, de vliegtuigromp, kwam neer op het land van boer Blom, waar het volledig uitbrandde.

Er zijn bij CRASH geen gegevens bekend van een bomexplosie in de omgeving van het vliegtuigwrak. Op de crashplaats van de B-26 waren daarvoor ook geen aanwijzingen. Een enorme bomkrater zou de crashplaats gemarkeerd hebben en er zou van het wrak en de bemanning niet veel gevonden zijn. Ook zijn er geen meldingen dat er 'vreemde' gaten in het land/landerijen zijn aangetroffen, die zouden kunnen duiden op zgn. 'blindgangers' ofwel onontplofte bommen.

Een ooggetuigeverklaring van een co-piloot 2/Lt. G.L. Starry, van een B-26 in dezelfde formatie als de B-26 Hells Fury meldt dat het vliegtuig van Capt. Sanford werd geraakt toen ze boven het doel vlogen.

De verklaring van de fotograaf T/Sgt. E.H. Lynch, vliegend in de B-26 'Miss Muriel' in de lagere formatie (Low Flight), die de beroemde en dramatische foto's maakte van de Hells Fury toen deze neerstortte meldt: 'We waren op onze bombrun en net begonnen met het lossen van onze bommen toen ik een flits waarnam rechtsboven van mij.'

Piloot 1/Lt. Roy Voorhees, vliegend in no. 6 positie in de Lead Flight verklaarde: 'We waren bezig met onze bombrun, het luchtafweer was zeer hevig, we vlogen door een hevige ontploffing toen op dat moment het toestel van Capt. Sanford werd geraakt.'

Piloot Capt. Raymond P. Sanford maakte in zijn verklaring geen melding over het feit of de bommen wel of niet werden afgeworpen voor de voltreffer van het Duitse Luchtafweer. In een historisch verslag van de USAAF 386 BG, 555 BS vertelde Sanford dat hij op het moment dat zijn B- 26 werd geraakt niet wist of de bommenrichter wel of niet de bommen had afgeworpen.

In het politierapport van de gemeente Uithoorn, van 13 dec. 1943, staat vermeld dat om 15.10 uur drie brisantbommen neerkwamen in het grensgebied tussen Uithoorn en Mijdrecht, nabij de spoorbrug. Deze zijn waarschijnlijk van een ander toestel, echter de tijds melding kan enigszins veranderen. Daarnaast is het onwaarschijnlijk dat deze bommen uit de Hells Fury zouden zijn, omdat uiteindelijk het hoofdwrak gevonden is in Aalsmeer, alsmede andere vliegtuigdelen.

Uit deze verklaringen zou kunnen worden afgeleid dat de B-26 mogelijk boven het doel was toen het werd geraakt. Of de bommen wel of niet aan boord waren op dat moment is nog altijd niet zeker. Door technische storingen werden bommen ook wel vroeger dan wel later afgeworpen dan de bedoeling was.

In het politierapport van de gemeente Amstelveen (toen Nieuwer-Amstel) werd melding gemaakt van de inslagen van 8 brisantbommen, die allen ontploften. Dit gebeurde in de landerijen gelegen aan de Ringdijk van de Bovenkerkerpolder. Ze waren afkomstig van B-26's die hun bommen te vroeg hebben afgeworpen

Conclusie:

De bij de stichting CRASH '40-'45 bekende en beschikbare informatie en gegevens bevestigen dat het hier gaat om de B-26 'Hells Fury' en haar bemanning.

Over de bommenlading die de bommenwerper aan boord had is niet duidelijk of deze is afgeworpen op het doel of dat deze nog in het vliegtuig was toen het werd geraakt. Misschien zijn de bommen terecht gekomen op het land van Blom nabij het wrak of elders in de omgeving. Een mogelijkheid is dat de bommen in de lucht zijn ontploft bij de explosie van het vliegtuig. Echter, er bestaat grote onduidelijkheid over wat er met de bommen is gebeurd.

In het museum wordt een speciale expositie gewijd aan het verhaal van de Hells Fury. CRASH heeft dan ook veel belangstelling voor de andere wrakdelen die nog worden aangetroffen tijdens de vervolgonderzoeken.

Het onderzoek in binnen- en buitenland gaat nog altijd door. De Amerikaanse contactpersoon heeft inmiddels gesproken met een kleindochter van de piloot Sanford. Ook zijn verdere acties gestart om nabestaanden van de andere bemanningsleden te vinden en hen op de hoogte te brengen van het onderzoek en de huidige ontwikkelingen mede te delen.

